

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji**

Warszawa, dnia 8 lutego 2011 r.

Zarząd

**SPOMASZ Bełżyce
Spółka Akcyjna**

P/10/048
KGP-4101-06-05/2010

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (dalej *ustawa o NIK*), Najwyższa Izba Kontroli² przeprowadziła w SPOMASZ Bełżyce SA³, kontrolę procesów restrukturyzacyjnych w latach 2006 - 2010 (I połowa).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli, podpisanym w dniu 11 stycznia 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli - Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Zarządowi Spółki niniejsze *Wystąpienie*.

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Zarządu Spółki w zakresie procesów restrukturyzacyjnych podejmowanych w latach 2006 - 2009 (I połowa), mimo stwierdzonych uchybień. Były to: brak strategii rozwoju spółki oraz niewielkie opóźnienia w realizacji *Zamierzeń organizacyjnych i restrukturyzacyjnych Zarządu Spółki na 2007 rok*.

2. W 2005 r. przeprowadzona została prywatyzacja przedsiębiorstwa państwowego Fabryki Maszyn i Urządzeń Przemysłu Spożywczego „SPOMASZ” w Bełżycach⁴. Sytuacja ekonomiczna powstałej Spółki, producenta maszyn i urządzeń dla przemysłu spożywczego

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.

³ Dalej SPOMASZ lub Spółka.

⁴ Prywatyzację przeprowadzono poprzez wniesienie majątku przedsiębiorstwa do Spółki zawiązanej pomiędzy Skarbem Państwa, a pracownikami przedsiębiorstwa państwowego.

oraz wymienników ciepła, w okresie objętym kontrolą była niestabilna. W latach 2006 – 2008 ulegała ona systematycznemu pogorszeniu, które w 2009 r. udało się zatrzymać. Jednakże po 6 miesiącach 2010 r. Spółka odnotowała stratę.

O ile w latach 2006 - 2009 ogólna wartość aktywów Spółki rosła (z 10 497,2 tys. zł do 11 043,4 tys. zł,) to w 2010 r. (do 30 czerwca) spadła do poziomu 9 706,5 tys. zł. Zmniejszyła się też wartość aktywów trwałych – z 4 887,4 tys. zł w 2006 r. do 3 164,6 tys. zł w dniu 30 czerwca 2010 r. W całym okresie objętym kontrolą kapitał podstawowy pozostawał na niezmiennym poziomie, natomiast kapitał własny Spółki zmniejszył się o blisko 14%.

Na pogarszanie się sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki wskazują wartości wskaźników rentowności. W latach 2006 - 2009 r. uległy one obniżeniu: ROS z 0,4% do 0,2%, ROA z 0,8% do 0,3% oraz ROE z 1,6% do 0,7%⁵. W 2010 r., do 30 czerwca, wszystkie te wskaźniki osiągnęły wartości ujemne.

W okresie objętym kontrolą wolumen przychodów Spółki ze sprzedaży towarów i materiałów (podstawowe źródło przychodów) również podlegał wahaniom: od 19 503,3 tys. zł w 2006 r., do 19 930,2 tys. zł w 2007 r. oraz 16 989,7 tys. zł w 2008 r. Rok 2008 r. był szczytowym momentem pogorszenie koniunktury, w związku z niekorzystną sytuacją w branży mleczarskiej i brakiem zamówień na maszyny do przetwórstwa mleka. W 2009 r. przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi wzrosły w porównaniu do 2008 r. o 2%, to jest do poziomu 17 319,4 tys. zł. W okresie objętym kontrolą zwiększył się udział eksportu w sprzedaży ogółem z 32% w 2005 r. do 51% w 2009 r.

Spółka corocznie wypracowywała wprawdzie zysk (netto), jednakże w latach 2006 – 2008 zmniejszał się on systematycznie - z 78,8 tys. zł w 2006 r., do 75,2 tys. zł w 2007 r. oraz 25,3 tys. zł w 2008 r. W 2009 r. zysk (netto) przejściowo wzrósł do kwoty 33,2 tys. zł, aby po pierwszej połowie 2010 r. zamienić się w stratę w wysokości 353,2 tys. zł.

3. W ocenie NIK, uchybieniem było nieopracowanie przez Zarząd wieloletniej strategii rozwoju Spółki. Zgodnie z § 24 ust. 2 pkt 6 *Statutu Spółki* przyjęcie strategicznych planów wieloletnich realizowane jest poprzez uchwałę Zarządu, natomiast ich opiniowanie (§ 32 ust. 1 pkt 6 *Statutu*) należy do kompetencji Rady Nadzorczej Spółki. Przygotowanie i konsekwentne realizowanie założeń takiego dokumentu o charakterze wieloletnim mogło przyczynić się do osiągnięcia bardziej stabilnej sytuacji ekonomicznej.

4. NIK pozytywnie ocenia natomiast opracowanie *Zamierzeń organizacyjnych i restrukturyzacyjnych Zarządu Spółki na 2007 rok*. Zaplanowano w nich ograniczenie zatrudnienia,

⁵ ROS – rentowność sprzedaży, ROA – rentowność aktywów, ROE – rentowność kapitału własnego.

przesunięcia pracowników pomiędzy działami, uzyskanie uprawnień spawalniczych przez osoby z innych wydziałów produkcji niż spawalnica, zmianę systemu wynagradzania na system powiązany z realizacją zadań produkcyjnych, przygotowanie kotłowni do zmiany formy własności, oraz opracowanie projektu i wdrożenie nowego schematu organizacyjnego.

Realizacja *Zamierzeń* przyniosła Spółce wymierne, aczkolwiek niepełne efekty. Zmniejszono zatrudnienie o 10 etatów, 6 osób uzyskało dodatkowo uprawnienia spawalnicze, dwukrotnie wykorzystano akordowy system płac dla kluczowych zadań produkcyjnych. Zmniejszenie zatrudnienia i przesunięcia pracowników pomiędzy działami zrealizowano dopiero w 2008 r.⁶. Kotłowni natomiast nie udało się sprywatyzować.

W całym okresie objętym kontrolą zatrudnienie ogółem w Spółce zmalało ze 199 etatów (31 grudnia 2006 r.) do prawie 181 etatów na dzień 30 czerwca 2010 r., tj. o 9,2%. Największy spadek zatrudnienia nastąpił w grupie pracowników produkcyjnych (o 8 etatów). Jednocześnie przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w poszczególnych grupach wzrosło z 2 150 zł w 2006 r. do poziomu 2 500 zł w 2010 r. (na dzień 30 czerwca). Wzrost wynagrodzeń wynikał ze wzrostu wydajności pracy.

5. NIK pozytywnie ocenia działania Zarządu Spółki dotyczące nieodpłatnego udostępnienia oraz sprzedaży akcji Spółki (należących do Skarbu Państwa) uprawnionym pracownikom.

Do nieodpłatnego udostępnienia przeznaczono 630 000 sztuk akcji Skarbu Państwa o wartości nominalnej 1 zł każda. W okresie od dnia 6 lipca 2009 r. do dnia 30 września 2010 r. zawarto umowy z 322 uprawnionymi pracownikami, na podstawie których objętych zostało 625 785 sztuk akcji (99,3%). Sprzedaż prowadzono dwukrotnie. Pierwszą transzę akcji⁷, w liczbie 261 331 (5,3% oferowanych akcji ogółem) sprzedano uprawnionym w 2008 r., natomiast drugą⁸ – 245 708 sztuk (5%) w 2010 r.

6. Biorąc pod uwagę powyższe oceny i uwagi, na podstawie art. 60 ust. 2 *ustawy o NIK*, Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o rozważenie potrzeby opracowania strategii rozwoju Spółki i jej realizowanie na podstawie sporządzanych corocznie planów operacyjnych.

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji, na podstawie art. 62 ust. 1 *ustawy o NIK*, zwraca się do Zarządu Spółki o nadesłanie, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wyko-

⁶ Zarządzenie Nr 3/2008 wprowadzające nowy schemat organizacyjny.

⁷ Oferowaną przez Ministra Skarbu Państwa w 2007 r.

⁸ Oferowaną przez Ministra Skarbu Państwa w 2010 r.

rzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub o przyczynach niepodjęcia tych działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 *ustawy o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Zarządowi Spółki prawo zgłoszenia do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków, zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której wyżej mowa, liczy się – stosownie do art. 62 ust. 2 *ustawy o NIK* – od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie powyższych zastrzeżeń.

(-) Andrzej Otrębski
Dyrektor Departamentu Gospodarki, Skarbu
Państwa i Prywatyzacji